

TALK TO ME ! WIELOJĘZYCZNOŚĆ W UE

Wielojęzyczność, głęboko zakorzeniona w traktatach europejskich, jest odzwierciedleniem bogactwa kulturowego i językowego Unii Europejskiej. Język jest integralną częścią naszej tożsamości i stanowi najbardziej bezpośrednie wyrażenie kultury. Różnorodność kultur i języków jest niezmiennie postrzegana jako wielki atut UE. Dla prawidłowego funkcjonowania systemu demokratycznego UE poprzez przejrzyste i dostępne dla każdego obywatela działanie instytucji unijnych UE prowadzi politykę wielojęzyczności, której celem są:

- ochrona różnorodności językowej w UE,
- propagowanie nauki języków obcych.

W ramach działań podejmowanych na rzecz promowania mobilności i międzykulturowego zrozumienia UE wskazała naukę języków jako ważny priorytet i finansuje liczne projekty w tym zakresie. Zgodnie z traktatami UE zadaniem Unii w dziedzinie edukacji i kształcenia zawodowego jest wspieranie działań, których celem jest rozwój wymiaru europejskiego w edukacji, zwłaszcza przez nauczanie i upowszechnianie języków państw członkowskich (art. 165 ust. 2 TFUE). Powinno się to odbywać przy pełnym poszanowaniu różnorodności kultur i języków (art. 165 ust. 1 TFUE). Obowiązek poszanowania różnorodności językowej nałożono na UE także na mocy Karty praw podstawowych UE (art. 22), zakazując jednocześnie dyskryminacji ze względu na język (art. 21). Poszanowanie różnorodności językowej jest podstawową wartością UE, podobnie jak poszanowanie drugiej osoby oraz innych kultur.

Języki urzędowe UE

Obywatele 28 państw członkowskich UE posługują się 24 językami urzędowymi: angielskim, bułgarskim, czeskim, chorwackim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim,

**Punkt Informacji Europejskiej
EUROPE DIRECT - POZNAŃ**

hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim. Są one jednocześnie językami roboczymi UE. Równouprawnienie wszystkich języków jest dowodem na prawdziwości dewizy Unii Europejskiej – „Zjednoczona w różnorodności”.

W 1958 r., kiedy powołano do życia Europejską Wspólnotę Gospodarczą oraz Europejską Wspólnotę Węgla i Stali, obowiązywały zaledwie cztery języki urzędowe: francuski, niderlandzki, niemiecki i włoski. Wraz z przystępowaniem nowych państw do UE rozszerzeniu ulegała także lista języków urzędowych.

Największe z nich nastąpiło w 2004 r. wraz z przystąpieniem do Unii Europejskiej 10 nowych państw Europy Środkowo-Wschodniej, z których 9 wniosło ze sobą nowe języki urzędowe UE.¹ Języków urzędowych jest jednak mniej niż państw członkowskich, bowiem niektóre z nich posługują się tym samym językiem.

Instytucje UE w kontaktach z obywatelami także uwzględniają zasadę różnorodności językowej. W każdym z języków urzędowych można prowadzić korespondencję z instytucjami unijnymi, wysyłać skargi, petycje, zapytania i inne dokumenty. Odpowiedź otrzymamy w tym samym języku. Przyjęte przez Unię rozporządzenia i inne akty prawne tłumaczone są na wszystkie języki robocze (Dziennik Urzędowy wydaje się specjalnie w 24 wersjach). Jako że przyjęte akty prawne wpływają na życie ponad 500 mln obywateli w 28 krajach, muszą być jednakowe i możliwie jak najbardziej czytelne w każdym z tych języków.

¹ Jedyne Cypr, w którym większość mieszkańców posługuje się językiem greckim nie wniosł do UE nowego języka, ponieważ język grecki od 1981 r., czyli od przystąpienia Grecji do UE, był już językiem urzędowym.

Kontrola jakości językowej i legislacyjnej tekstów to zadanie prawników-lingwistów, zapewniających w ciągu trwania całej procedury ustawodawczej możliwie najwyższą jakość aktów ustawodawczych we wszystkich językach UE.

W korespondencji roboczej używa się jednak najczęściej języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego. W Komisji Europejskiej to właśnie te trzy języki są zazwyczaj używane jako proceduralne, natomiast w Parlamencie Europejskim posłowie mogą przemawiać w dowolnym języku urzędowym Unii Europejskiej, a dokumenty tłumaczone są na różne języki z uwzględnieniem potrzeb europarlamentarzystów. Biorąc jednak pod uwagę liczbę kombinacji tłumaczeniowych, część tłumaczeń nie jest prowadzona bezpośrednio z jednego języka urzędowego na drugi, ale poprzez inny język, np. angielski, francuski czy niemiecki.

Języki regionalne i języki mniejszości

Na obszarze UE używa się ponad 60 lokalnych języków regionalnych lub języków mniejszości, którymi mówi 40 milionów osób. Należą do nich m.in. baskijski, kataloński, fryzyjski, lapoński, walijski czy jidysz.

Polityka językowa leży w gestii poszczególnych państw członkowskich, jednak Komisja Europejska, utrzymując z nimi dialog, propaguje różnorodność językową. Wspiera finansowo projekty mające na celu upowszechnianie znajomości języków mniejszości oraz zachęca do nauczania ich, pomagając w zapewnieniu ich przetrwania. Pomocy udzielono także w odniesieniu do projektów w zakresie języków regionalnych i mniejszościowych, takich jak ADUM (projekt, w ramach którego udzielane są informacje na temat unijnych programów istotne dla finansowania projektów na rzecz popularyzacji języków mniejszościowych), Celtic, Regional and Minority Languages Abroad Project (CRAMLAP) i Sieć Promowania Różnorodności Językowej (NPLD);

Nauka języków obcych

Celem polityki językowej UE jest wspieranie nauczania i uczenia się języków obcych w UE, a także tworzenie środowiska, które jest przyjazne dla wszystkich języków państw członkowskich. Jednym z założeń polityki wielojęzyczności jest doprowadzenie do sytuacji, w której każdy mieszkaniec UE będzie potrafił posługiwać się – poza swoim językiem ojczystym – jeszcze dwoma innymi językami. Osiągnięcie tego celu jest możliwe poprzez zapewnienie nauczania dwóch języków obcych w szkołach. Znajomość języków obcych została uznana za jedną z podstawowych umiejętności, które powinni nabyć obywatele UE. Umiejętność posługiwania się językami obcymi pozwoli to zwiększyć szanse na zatrudnienie, w szczególności poprzez korzystanie ze swobody przepływu osób. Ponadto UE wspiera naukę języków obcych ponieważ:

- znajomość języków pomaga budować więzi między różnymi kulturami i jest niezbędna w wielojęzycznej i wielokulturowej Europie
- przedsiębiorstwa, które chcą z powodzeniem prowadzić działalność w całej Europie, potrzebują pracowników posługujących się wieloma językami
- sektor językowy – tłumaczenia pisemne i ustne, nauczanie języków, technologie językowe itp. – jest jednym z najszybciej rozwijających się sektorów gospodarki.

Nauka języków obcych została wskazana jako priorytet w ramach strategicznych w dziedzinie kształcenia i szkolenia „ET 2020”. Umiejętność porozumiewania się w językach obcych została uznana za jedną z ośmiu kluczowych kompetencji przyczyniających się do poprawy jakości i skuteczności kształcenia i szkolenia. Obejmuje ona – oprócz głównych umiejętności służących porozumiewaniu się w języku także mediację i rozumienie różnic kulturowych. Umiejętności językowe ze względu na zwiększanie zdolności do zatrudnienia stanowią kluczowy element „Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, który jest elementem strategii Europa 2020 na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzającemu włączeniu społecznemu. Posiadanie umiejętności językowych stanowi warunek konieczny dla mobilności, a tym samym dla skutecznego wdrażania inicjatywy przewodniej „Mobilna młodzież”.

Programy wsparcia wielojęzyczności

❖ Erasmus +

Erasmus+ programem Unii Europejskiej na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu na lata 2014–2020. Jednym z jego głównych celów jest promowanie nauki języków i różnorodności językowej. W założeniach programu Erasmus+ stwierdzono, że „możliwości wprowadzone w celu zaoferowania wsparcia językowego mają za zadanie uczynić mobilność wydajniejszą i skuteczniejszą, zwiększyć efektywność nauczania i tym samym przyczynić się do realizacji szczegółowego celu programu”. Wsparcie językowe jest dostępne w odniesieniu do języka, jakiego uczestnicy używają w trakcie nauki, praktyki lub wolontariatu za granicą, w ramach działań na rzecz mobilności długoterminowej.

❖ Program „Kreatywna Europa”

Wsparcie finansowe dla projektów językowych dostępne jest również w ramach programu „Kreatywna Europa”, w którego podprogramie Kultura przewidziano udzielanie wsparcia w związku z tłumaczeniem książek i manuskryptów.

❖ Europejskie Centrum Języków Nowożytnych (ECML)

Unia Europejska wspiera Europejskie Centrum Języków Nowożytnych (ECML), którego misją jest zachęcanie do doskonałości i innowacji w nauczaniu języków obcych, a także

pomaganie Europejczykom w zwiększaniu efektywności nauki języków. Europejskie Centrum Języków Nowożytnych pomaga państwom członkowskim we wdrożeniu skutecznych strategii nauczania języków poprzez:

- skupienie na nauczaniu i uczeniu się języków,
- promowanie dialogu i wymiany między zaangażowanymi podmiotami,
- wspieranie sieci i projektów badawczych związanych z programem.

Europejskie Centrum Języków Nowożytnych realizuje czteroletnie programy na rzecz promowania doskonałości w nauczaniu języków w Europie.

Europejski Dzień Języków

26 września obchodzony jest Europejski Dzień Języków. Jest to coroczne święto języków, które zostało ustanowione w 2011 roku z inicjatywy Rady Europy. Z okazji Dnia Języków organizowane są w całej Europie różnorodne wydarzenia – konkursy i imprezy dla dzieci i młodzieży, programy telewizyjne oraz konferencje.

Pierwsza edycja Europejskiego Dnia Języków, zorganizowana w 2001 roku wspólnie przez Radę Europy oraz Unię Europejską, odniosła ogromny sukces, wzbudzając zainteresowanie milionów ludzi w 45 uczestniczących w tym wydarzeniu krajach. W ramach obchodów Dnia Języków podnoszono zalety językowej różnorodności Europy oraz propagowano uczenie się języków.

Źródła:

https://europa.eu/european-union/topics/multilingualism_pl

<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/20150201PVL00013/Wieloj%C4%99zyczno%C5%9B%C4%87-w-Parlamencie-Europejskim>

http://ec.europa.eu/languages/policy/linguistic-diversity/official-languages-eu_pl.htm

[http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/F99EF5235DDB7266C12576A8002A93E4/\\$file/Analiza_%20BAS_2009_28.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/F99EF5235DDB7266C12576A8002A93E4/$file/Analiza_%20BAS_2009_28.pdf)

http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/pl/FTU_5.13.6.pdf

<http://edl.ecml.at/Home/tabid/1455/language/pl-PL/Default.aspx>

26 września

Europejski Dzień Języków

Świętuj razem z nami!

Czym jest Europejski Dzień Języków (EDJ)?

Jest to dzień, którego celem jest promowanie nauki języków w Europie.

Europejski Dzień Języków został ustanowiony z inicjatywy Rady Europy w 2001 roku w Strasburgu i od tamtej pory jest obchodzony corocznie 26 września.

Dlaczego obchodzimy Europejski Dzień Języków?

- aby ukazać znaczenie nauki języków w celu szerzenia idei wielojęzyczności oraz porozumienia międzykulturowego
- aby promować różnorodność językową i kulturową Europy
- aby propagować uczenie się przez całe życie - zarówno w szkole, jak i poza nią

Czy wiesz, że...?

- Na świecie istnieje od 6000 do 7000 języków, spośród których 225 to rdzenne języki europejskie
- Większość języków świata używana jest w Azji i Afryce
- Przynajmniej połowa populacji na świecie jest dwujęzyczna lub wielojęzyczna, co oznacza, że posługuje się dwoma lub więcej językami
- Dwujęzyczność wspomaga proces myślenia i sprawia, że uczenie się kolejnych języków jest łatwiejsze

Więcej na naszej stronie internetowej

Do kogo jest skierowany?

- uczniów / studentów / nauczycieli
- uniwersytetów / szkół / instytucji kulturalnych / centrów językowych / stowarzyszeń...

A tak naprawdę do KAŻDEGO, kto będzie świętował językową różnorodność Europy

www.coe.int/EDL

 Przyłącz do nas na Facebooku!
[facebook.com/ecml.edu](https://www.facebook.com/ecml.edu)

EUROPEAN CENTRE FOR
MODERN LANGUAGES
CENTRE EUROPEEN POUR
LES LANGUES MODERNES

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Przygotował:
Punkt Informacji Europejskiej
Europe Direct – Poznań
przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu
al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań
tel. 61 8521670
e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

Projekt współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej

